
	<p>ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ</p> <p>ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ</p>	
---	---	---

## ΚΟΜΒΟΙ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ: DIGI.STORY.HUBS

### Διδακτικό σενάριο

**Τίτλος:** Ένα γεγονός, πολλές όψεις: αξιοποιώντας την ψηφιακή αφήγηση στη διδασκαλία της Μικρασιατικής Εκστρατείας και της Μικρασιατικής Καταστροφής

**Τάξη:** Γ΄ Γυμνασίου

**Μάθημα:** Ιστορία

Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2022



Το έργο υποστηρίζεται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της 3ης Προκήρυξης της Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία» με τίτλο «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης» (Αριθμός Έργου: 1708)

**Τίτλος:** Ένα γεγονός, πολλές όψεις: αξιοποιώντας την ψηφιακή αφήγηση στη διδασκαλία της Μικρασιατικής Εκστρατείας και της Μικρασιατικής Καταστροφής

**Μάθημα:** Ιστορία

**Τάξη:** Γ' Γυμνασίου

**Διδακτική/θεματική ενότητα:** Ο Μικρασιατικός Πόλεμος (1919-1922) & Ενότητα 44

**Διαθεματικό/σύνδεση με άλλο αντικείμενο:** Γλώσσα, Λογοτεχνία, Πληροφορική, Εικαστικά

**Τυπική/ημιτυπική εκπαίδευση:** Τυπική εκπαίδευση - συμβατότητα με τα νέα Π.Σ.  
**Χρονική διάρκεια:** 9 - 13 ώρες

## Εισαγωγή

Η Μικρασιατική Εκστρατεία και Καταστροφή είναι ένα μεγάλης σημασίας και εξαιρετικά τραυματικό γεγονός της Νεότερης Ιστορίας του οποίου τα ίχνη ακόμη είναι ορατά στις ζωές πολλών ελληνικών οικογενειών. Φέτος, η επέτειος των 100 χρόνων αποτελεί μια θαυμάσια ευκαιρία να εμβαθύνουμε περισσότερο στο γεγονός αυτό. Στο παρόν σενάριο επιχειρείται η αξιοποίηση της ψηφιακής αφήγησης ως εκπαιδευτικού εργαλείου για τη διδασκαλία της Μικρασιατικής Εκστρατείας και της Μικρασιατικής Καταστροφής. Δεν αποτελεί μια ολοκληρωμένη πρόταση για τη διδασκαλία της μεγάλης αυτής ιστορικής ενότητας. Τούτο γίνεται σκοπίμως, για να αφήσει χώρο στην εκπαιδευτικό να διδάξει την ενότητα με τον τρόπο που επιθυμεί. Το σενάριο, λόγω της βασικής του επιδίωξης που είναι η αξιοποίηση του εργαλείου της ψηφιακής αφήγησης, δίνει έμφαση σε εκείνες τις δραστηριότητες των μαθητών οι οποίες τους βοηθούν να προσεγγίσουν με έναν βιωματικό τρόπο την ιστορική γνώση, να αντιμετωπίσουν τα δράντα πρόσωπα της ιστορίας, είτε είναι οι πρωταγωνιστές είτε είναι οι άμαχοι και τα γυναικόπαιδα, με έναν πιο προσωπικό τρόπο. Τέλος, να εκφράσουν, μέσα από τις ψηφιακές αφηγήσεις που θα δημιουργήσουν, τη δική τους οπτική για το συγκλονιστικό αυτό ιστορικό γεγονός, μια οπτική η οποία θα είναι ιστορικά θεμελιωμένη αλλά θα διέπεται και από την προσωπική τους ματιά.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω, σημαντικές είναι ορισμένες προϋποθέσεις. Καλό είναι να επιλεχθεί μια διδασκαλία τύπου πρότζεκτ, η οποία ενθαρρύνει την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών σε ρόλο ερευνητών και εκκινεί από τη μελέτη ποικίλων ιστορικών πηγών (παραθεμάτων, φωτογραφιών, οπτικοακουστικού υλικού κλπ). Ειδικότερα, προτείνεται η ύλη των κεφαλαίων της ενότητας - στα οποία θα μπορούσε να προστεθεί και το τεσσαρακοστό τέταρτο κεφάλαιο που συμπεριλαμβάνεται σε επόμενη ενότητα του σχολικού βιβλίου - να εξεταστεί παράλληλα. Οι μαθητές δηλαδή μπορούν να χωριστούν εξ αρχής σε ομάδες εργασίας, εστιάζοντας σε διακριτά κεφάλαια του σχολικού βιβλίου και αναλαμβάνοντας να δημιουργήσουν μια - δυο ομαδικές ψηφιακές αφηγήσεις ανά ομάδα με αφετηρία το συγκεκριμένο κεφάλαιο. Οι ψηφιακές αφηγήσεις όλων των ομάδων, οι οποίες συνοδεύονται και από προλογικές παρουσιάσεις σχετικά με το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται παρουσιάζονται στο τέλος και τοποθετούνται σε μια ψηφιακή χρονογραμμή η οποία δημιουργείται από κοινού από όλη την τάξη.

Προκειμένου οι μαθητές να προετοιμαστούν σωστά για να φθάσουν στο σημείο να δημιουργήσουν αξιόλογες ψηφιακές αφηγήσεις, θα πρέπει να δοθεί έμφαση σε δύο σημεία: στη συστηματική διερεύνηση, παρατήρηση και συζήτηση πολυτροπικών πηγών γύρω από το Μικρασιατικό και δεύτερον στην παραγωγή αφηγηματικού λόγου που είναι ο άλλος πόλος της ψηφιακής αφήγησης, αλλά και βασική στόχευση της

διδασκαλίας της ιστορίας με βάση το νέο Π.Σ. Τέλος, απαραίτητη είναι μία ακόμη διευκρίνιση. Οι δραστηριότητες που προτείνονται μπορούν να αξιοποιήσουν όποια άλλα εργαλεία ΤΠΕ συνηθίζει να χρησιμοποιεί η τάξη. Ωστόσο, επειδή η έμφαση είναι στη δημιουργία ψηφιακών αφηγήσεων, διαδικασία η οποία ούτως ή άλλως είναι σύνθετη τεχνικά, καλό είναι να μην επιβαρυνθεί η τάξη με την εκμάθηση και άλλων νέων ψηφιακών εργαλείων.

## **Σκοποθεσία**

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Να καλλιεργήσουν την ιστορική και κριτική σκέψη έτσι ώστε να μπορούν να συνδέουν γεγονότα, να συσχετίζουν αίτια με αποτελέσματα, να κατανοούν το ρόλο των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών παραμέτρων όπως και τον ρόλο των ιστορικών προσωπικοτήτων.
- Να ασκηθούν στην ιστορική αφήγηση και σε ποικίλους τρόπους έκθεσης και κριτικής διερεύνησης της ιστορικής γνώσης.
- Να εξοικειωθούν με τον χώρο και τον χρόνο μέσα στον οποίο εκτυλίσσονται τα ιστορικά φαινόμενα και δρουν τα ιστορικά πρόσωπα.
- Να εκφράζουν, μέσω της πολυτροπικής αφήγησης, προσωπικές απόψεις και κρίσεις για ιστορικά ζητήματα.
- Να ερμηνεύουν ιστορικές πληροφορίες και να τις εντάσσουν στο κατάλληλο κάθε φορά χωροχρονικό ιστορικό πλαίσιο.
- Να κατανοήσουν ότι ο κόσμος στον οποίο ζουν είναι αποτέλεσμα μιας εξελικτικής πορείας των ανθρώπινων κοινωνιών και να αντιληφθούν τους ποικίλους παράγοντες (κοινωνικούς, πολιτικούς, οικονομικούς, πολιτισμικούς κλπ) που διαμορφώνουν τα ιστορικά φαινόμενα.
- Να μάθουν να σέβονται τις ιδιαιτερότητες (θρησκευτικές και πολιτισμικές) όλων των λαών και να γνωρίσουν και να συναισθανθούν τη διαφορετική θέση των Άλλων, των αντιπάλων, των «εχθρών».
- Να κατανοήσουν την ιστορική σημασία της Μικρασιατικής Εκστρατείας και της Μικρασιατικής Καταστροφής για την εξέλιξη του νεοελληνικού κράτους και για τις γενικότερες εξελίξεις στη γείτονα χώρα.
- Να κατανοήσουν βασικές ιστορικές έννοιες και ιστορικούς όρους που σχετίζονται με το Μικρασιατικό όπως Μικρασιατική Καταστροφή, Κίνημα Νεότουρκων, Συνθήκη Λοζάνης, Δίκη των εξ, Αποκατάσταση προσφύγων
- Να γνωρίσουν τα ιστορικά πρόσωπα αλλά και να συναισθανθούν τις δυσκολίες, τις θυσίες και την τραγικότητα της ζωής των προσφύγων.
- Να μνηθούν στη φιλαναγνωσία μέσα από την προσέγγιση του παρελθόντος με εναλλακτικό τρόπο, μέσα από ιστορικά μυθιστορήματα, ιστορικά λήμματα κλπ.

- Να καλλιεργήσουν τον οπτικό, τον ψηφιακό και τον κριτικό γραμματισμό.

### Δεξιότητες

- Να παρατηρούν, να συγκρίνουν, να αναλύουν και να συνθέτουν ιστορικές γνώσεις από διαφορετικές πηγές: βιβλία, διαδικτυακούς τόπους, εικόνες, έργα τέχνης, οπτικοακουστικά κείμενα και λογοτεχνικά κείμενα.
- Να εντοπίζουν τα κίνητρα και να εξάγουν τεκμηριωμένα συμπεράσματα χρησιμοποιώντας κατάλληλα τις ιστορικές έννοιες και την ιστορική μεθοδολογία στο βαθμό που το επιτρέπει η ηλικία τους
- Να διερευνούν και να αξιοποιούν πολυμεσικό υλικό για τη δημιουργία ψηφιακών ιστοριών ενεργοποιώντας το συναίσθημα και τη φαντασία τους
- Να κατανοούν την ιστορικότητα του παρελθόντος και να τοποθετούν τα ιστορικά γεγονότα σε άξονα χρονογραμμής / ιστοριογραμμής.
- Να αναπτύξουν τον αφηγηματικό λόγο
- Να καλλιεργήσουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες χρήσης προγραμμάτων επεξεργασίας βίντεο
- Να παρουσιάζουν την εργασία τους στην ολομέλεια της τάξης, να εξηγούν το σκεπτικό τους και να δικαιολογούν τις επιλογές τους.
- Να αξιολογούν (αυτοαξιολόγηση) την εργασία τους (την ψηφιακή τους αφήγηση) και να ασκούν κριτική στις ψηφιακές αφηγήσεις των συμμαθητών τους (ετεροαξιολόγηση) σύμφωνα με δεδομένα κριτήρια.

### Εκπαιδευτικά Υλικά

Σχολικό βιβλίο Ιστορίας Γ΄ Γυμνασίου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή:

[http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/5204/Istoria\\_G-Gymnasiou\\_html-empl/](http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/5204/Istoria_G-Gymnasiou_html-empl/)

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας - Μικρασιατική Εκστρατεία και Καταστροφή:

[https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek\\_history/index.html?subpoint=13#40](https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html?subpoint=13#40)

Περιλαμβάνει αποσπάσματα από λογοτεχνικά κείμενα, χρονογραμμή, ιστορικές πηγές και οπτικό υλικό.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας - Υποδοχή και εγκατάσταση προσφύγων:

[https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek\\_history/index.html?subpoint=17#41](https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html?subpoint=17#41)

Περιλαμβάνει αποσπάσματα από λογοτεχνικά κείμενα, χρονογραμμή, ιστορικές πηγές και οπτικό υλικό.

Η Σμύρνη και ο πολιτισμός της Μικρασίας. Μνήμη και νοσταλγία:

<https://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/6527>

Ιστοσελίδα που περιλαμβάνει χρήσιμους υπερσυνδέσμους σχετικά με το θέμα.

Μικρασιατική καταστροφή και πρόσφυγες:

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/4034>

Ιστοσελίδα που περιλαμβάνει χρήσιμους υπερσυνδέσμους σχετικά με το θέμα.

Μικρασιάτες πρόσφυγες στην Ελλάδα:

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/7812>

Ιστοσελίδα που περιλαμβάνει χρήσιμους υπερσυνδέσμους σχετικά με το θέμα.

Οδηγός ανάγνωσης προφορικών μαρτυριών:

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/11165>

Επίπεδα ανάγνωσης ιστορικής πηγής: άρθρο εφημερίδας 1922

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/11251>

Ιστορικά ερωτήματα και πηγές: Η χρησιμότητα ιστορικών πηγών για την αποκατάσταση των προσφύγων

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/11221>

Ιστορικά ερωτήματα και πηγές: Οι πρόσφυγες του 1922

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/11219>

Το οδοιπορικό των προσφύγων μετά την Μικρασιατική Καταστροφή:

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/9474>

Μαρτυρίες από την έξοδο: Ποία να παίρνεις και ποία ν' αφήνεις:

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/9508>

Μικρασιατική καταστροφή: Η πυρκαγιά της Σμύρνης

<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/11246>

Αρχείο ΕΡΤ: Το χρονικό της προσφυγιάς

<https://archive.ert.gr/97178/>

Αρχείο ΕΡΤ: Η μικρασιατική καταστροφή μέσα από λογοτεχνικά κείμενα και μαρτυρίες- Δημήτρη Φωτιάδη, *Ενθυμήματα*

<https://archive.ert.gr/97324/>

Αρχείο ΕΡΤ: Η μικρασιατική καταστροφή μέσα από λογοτεχνικά κείμενα και μαρτυρίες- Στρατή Δούκα, *Ιστορία ενός Αιχμαλώτου*

<https://archive.ert.gr/97323/>

Αρχείο ΕΡΤ: Η ΕΡΤ στη Βόρειο Ελλάδα - Η πρωτεύουσα των προσφύγων  
<https://archive.ert.gr/7163/>

Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Δήμου Καλαμαριάς:  
[https://iape.org.gr/?option=com\\_content&view=category&id=53&Itemid=118&lang=el](https://iape.org.gr/?option=com_content&view=category&id=53&Itemid=118&lang=el)  
Κάθε μήνα προβάλλεται στην ιστοσελίδα ένα ιστορικό τεκμήριο, π.χ. προφορική μαρτυρία.

Κιβωτός κειμηλίων προσφύγων:  
<http://www.ceti.gr/kivotos/index2.html>  
Περιλαμβάνει μηχανή αναζήτησης κειμηλίων ανά χρόνο κατασκευής, τόπο προέλευσης, υλικό και είδος κειμηλίου.

Μηχανή του χρόνου: Συγκινητικά πλάνα από τη Μικρασιατική Καταστροφή. Σπάνιες εικόνες της Σμύρνης και της προσφυγιάς  
<http://www.mixanitouxronou.gr/sigkinitika-plana-apo-ti-mikrasiatiki-katastrofi-vgikan-apo-to-sentouki-86-chronia-meta-tin-tragodia-spanies-ikones-tis-smirnis-ke-tis-prosfigias/>

Μηχανή του χρόνου: Η δίκη των έξι  
<https://archive.ert.gr/77485/>

Μικρασιάτης - Μαρτυρίες:  
<https://mikrasiatis.gr/category/arthra/martyries/page/5/>

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού. Η περίοδος 1897-1922 - Εξωτερική πολιτική  
[http://www.fhw.gr/chronos/13/gr/foreign\\_policy/index.html](http://www.fhw.gr/chronos/13/gr/foreign_policy/index.html)

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού. Η περίοδος 1897-1922 - Πρόσωπα: Βενιζέλος, Κωνσταντίνος, Πρόσωπα της τραγωδίας  
<http://www.ime.gr/chronos/12/gr/index.html>

Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού: Έλλη Παπαδημητρίου, *Κοινός λόγος* - Μαρτυρίες 1922:  
<http://www.snhell.gr/testimonies/writer.asp?id=84>

Εφημερίδα *Καθημερινή*: Μια μαρτυρία από τον Σαγγάριο  
<https://www.kathimerini.gr/culture/books/1078859/mia-martyria-apo-ton-saggario/>

### Λογοτεχνικά βιβλία

Ηλίας Βενέζης, *Αιολική γη*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 1943.

Στρατής Δούκας, *Ιστορία ενός αιχμαλώτου* (1929)

[http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2712/Neoelliniki-Logotechnia\\_G-Lykeiou-AnthrSp\\_html-empl/index\\_2\\_03.html](http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2712/Neoelliniki-Logotechnia_G-Lykeiou-AnthrSp_html-empl/index_2_03.html)

Διδώ Σωτηρίου, *Οι νεκροί περιμένουν*, Κέδρος, Αθήνα (1959).

Διδώ Σωτηρίου, *Ματωμένα χόματα*, Κέδρος, Αθήνα (1962). Απόσπασμα από το εγχειρίδιο των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου «Όταν πρωτοκατέβηκα στη Σμύρνη»:

[http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2246/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias\\_B-Gymnasiou\\_html-empl/indexf\\_1.html](http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2246/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias_B-Gymnasiou_html-empl/indexf_1.html)

Γιώργος Ιωάννου, «Στου Κεμάλ το σπίτι»

[http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2712/Neoelliniki-Logotechnia\\_G-Lykeiou-AnthrSp\\_html-empl/index\\_2\\_09.html](http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2712/Neoelliniki-Logotechnia_G-Lykeiou-AnthrSp_html-empl/index_2_09.html)

Από την ιστοσελίδα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας

[https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek\\_history/index.html?subpoint=13#prettyPhoto](https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html?subpoint=13#prettyPhoto)

Κοσμάς Πολίτης, *Στου Χατζηφράγκου. Τα σαραντάχρονα μιας χαμένης πολιτείας*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2007, σ. 151-154.

Jeffrey Eugenides, *Middlesex. Ανάμεσα στα δύο φύλα*, μτφρ. Άννα Παπασταύρου, Libro, Αθήνα 2003, σ. 92-94.

Ευγενία Φακίνου, *Το έβδομο ρούχο*, Καστανιώτης, Αθήνα 1995, σ. 22-23 & 100-101.

Ηλίας Βενέζης, *Το νούμερο 31328. Το βιβλίο της σκλαβιάς.*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 1998, σ. 164 & 168-169.

Κ. Γ. Καρυωτάκης, «Όταν άνηθ εδένατε...», *Ποιήματα και πεζά*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 1998, σ. 93.

Μέλπω Αξιώτη, Άπαντα. Τόμος Δ΄: Εικοστός αιώνας, Κέδρος, Αθήνα 1982, σ. 18.

Γιάννης Μακρινδάκης, *Ανάμισης ντενεκές*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2008, σ. 60-62.

Ηλίας Βενέζης, *Γαλήνη*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 261991 (1939), σσ. 45-48.

Όποιο άλλο σχετικό βιβλίο υπάρχει στη βιβλιοθήκη του σχολείου.

### **Κινηματογράφος**

- Γιώργου Κορδέλλα, *Η Ρόζα της Σμύρνης* (2016).
- Νίκος Κούνδουρος, *1922* (1982).

- Μαρία Ηλιού, *Σμύρνη. Η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης 1900-1922*: ["Η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης"](#)
- Τσαγάν Ιρμάκ, *Οι άνθρωποι του παππού μου* (2011).

## Στάδια διδασκαλίας

### 1. Εισαγωγή στην ψηφιακή αφήγηση (1 διδακτική ώρα)

Παρουσιάζονται κάποια ενδεικτικά παραδείγματα ψηφιακών ιστοριών (βλ. παράρτημα) και δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να αλληλεπιδράσουν με αυτά, να εκφράσουν ελεύθερα τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις απόψεις τους. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να αξιολογήσουν τις ψηφιακές αφηγήσεις που παρουσιάστηκαν και να εντοπίσουν τα στοιχεία εκείνα που κατά τη γνώμη τους κάνουν κάποια ψηφιακή ιστορία να ξεχωρίζει. Γίνεται μια σύντομη εισαγωγή στη διαδικασία δημιουργίας ψηφιακών ιστοριών και παρουσιάζονται συνοπτικά οι επιμέρους παράμετροι και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα μιας καλής ψηφιακής ιστορίας. Στους μαθητές μοιράζεται ένας πίνακας διαβαθμισμένων κριτηρίων (rubric). (βλ. παράρτημα)

### 2. Χωρισμός ομάδων & ασκήσεις προθέρμανσης (1 διδακτική ώρα)

- Στον διαδραστικό πίνακα (για λόγους εξοικονόμησης χρόνου μπορεί να έχουν ήδη αναρτηθεί στο περιβάλλον της ηλεκτρονικής τάξης) προβάλλονται 6-12 διαφορετικά στοιχεία (φωτογραφίες εποχής, κειμήλια, σύντομα αποσπάσματα από λογοτεχνικά κείμενα, τραγούδια, ιστορικές πηγές κλπ). Επιλέγονται μιά-δυο για κάθε ενότητα του σχολικού βιβλίου. Ειδικότερα:
  - για την ενότητα 35 θα μπορούσαν να επιλεγούν φωτογραφίες από την απόβαση του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη ή/και η πηγή του σχολικού βιβλίου για τις διαφορετικές αντιδράσεις των κατοίκων της Σμύρνης, των Ελλήνων και των Τούρκων, στο συγκεκριμένο γεγονός.
  - Για την ενότητα 36 θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν φωτογραφίες από τα ελληνικά σχολεία της Μικράς Ασίας και του Πόντου (Ευαγγελική Σχολή, Φροντιστήριο της Τραπεζούντας) ή υλικό σχετικά με τα τάγματα εργασίας (π.χ. μολονότι αναφέρεται σε μεταγενέστερη περίοδο, θα ήταν βοηθητικό για την κατανόηση ένα απόσπασμα από την *Ιστορία ενός αιχμαλώτου*).
  - Για την ενότητα 37 θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μια φωτογραφία από το σπίτι του Κεμάλ στη Θεσσαλονίκη ή/και ένα σύντομο απόσπασμα από το διήγημα του Γ. Ιωάννου «Στου Κεμάλ το σπίτι».
  - Για την ενότητα 38 θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν φωτογραφίες από την προέλαση των ελληνικών δυνάμεων στην ενδοχώρα, χάρτης του μικρασιατικού πολέμου (1919-1922), φωτογραφίες της πυρκαγιάς στη Σμύρνη ή/και το τραγούδι «Σαν της Σμύρνης το γιαγκίν».



- Για την ενότητα 39 θα μπορούσαν να επιλεγούν ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο από τη Δίκη των εξ ή/και το απόσπασμα εφημερίδας σχετικά με την καταδικαστική απόφαση του στρατοδικείου (από την ιστοσελίδα του ΚΕΓ)
- Για την ενότητα 44 θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν εικόνες προσφυγικών κειμηλίων (Κιβωτός κειμηλίων προσφύγων) ή/και σύντομα αποσπάσματα μαρτυριών προσφύγων.

Οι μαθητές αλληλεπιδρούν για λίγη ώρα με τα διαθέσιμα στοιχεία και ενθαρρύνονται να επιλέξουν το στοιχείο εκείνο που τους ελκύει περισσότερο, εξηγώντας σύντομα τους λόγους της συγκεκριμένης επιλογής. Έτσι, μιλούν αβίαστα για τις πρώτες εντυπώσεις τους, τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις εικασίες τους σε σχέση με τις ιστορικές πηγές και διαμορφώνουν ομάδες εργασίας με κριτήριο την επιλογή τους. Με τον τρόπο αυτό δομούνται 6-7 ομάδες, καθεμιά από τις οποίες θα διερευνήσει διακριτό κεφάλαιο της ενότητας και θα δημιουργήσει μια διαφορετική ψηφιακή ιστορία.

### **3. Επιλογή θέματος ψηφιακής αφήγησης - Σχεδιασμός ψηφιακής ιστορίας (1 διδακτική ώρα)**

Οι μαθητές διαλέγουν ένα πρωτότυπο θέμα για την ομαδική ψηφιακή ιστορία που θα δημιουργήσουν με αφετηρία το κεφάλαιο που εξετάζουν ή επιλέγουν ένα από τα ακόλουθα προτεινόμενα θέματα ψηφιακών ιστοριών:

#### **Προτεινόμενα θέματα ψηφιακών ιστοριών**

A) Η ομάδα που διερευνά την ενότητα 35 θα μπορούσε να επιλέξει μια ή και περισσότερες από τις ακόλουθες ιστορίες:

- μια ψηφιακή ιστορία για τα γεγονότα μέσα από την οπτική του Ελευθέριου Βενιζέλου
- η απόβαση του ελληνικού στρατού μέσα από την οπτική ενός Έλληνα κατοίκου της Σμύρνης
- η απόβαση του ελληνικού στρατού μέσα από την οπτική ενός Τούρκου κατοίκου της Σμύρνης

B) Η ομάδα που διερευνά την ενότητα 36 θα μπορούσε να επιλέξει μια ή και περισσότερες από τις ακόλουθες ιστορίες:

- ομιλούν κτίριο: ένα κτίριο (π.χ. το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας ) αφηγείται την ιστορία του
- ομιλούν αντικείμενο: ένα προσφυγικό κειμήλιο αφηγείται την ιστορία του
- οικογενειακή μαρτυρία: η ζωή στη Μικρασία πριν την καταστροφή ή η ζωή στον Πόντο πριν τον διωγμό

- μια άλλη ματιά στο παρελθόν: παρουσίαση ενός λογοτεχνικού βιβλίου για τη ζωή στη Μικρασία πριν την καταστροφή
- μια πληροφοριακή αφήγηση για την πρακτική των ταγμάτων εργασίας
- η ιστορία ενός αιχμαλώτου: τα τάγματα εργασίας μέσα από την αφήγηση ενός αιχμαλώτου

Γ) Η ομάδα που διερευνά την ενότητα 37 θα μπορούσε να επιλέξει μια ή και περισσότερες από τις ακόλουθες ιστορίες:

- μια ψηφιακή ιστορία για τα γεγονότα μέσα από την οπτική του Κεμάλ Ατατούρκ
- μια βιογραφία των πρωταγωνιστών π.χ. Βενιζέλος - Κεμάλ
- παρουσίαση μιας ταινίας ή ενός λογοτεχνικού κειμένου με θέμα την οπτική των άλλων (π.χ. παρουσίαση του διηγήματος του Ιωάννου «Στου Κεμάλ το σπίτι» ή της κινηματογραφικής ταινίας «Οι άνθρωποι του παππού μου»)
- μια πληροφοριακή αφήγηση για το κίνημα των Νεότουρκων

Δ) Η ομάδα που διερευνά την ενότητα 38 θα μπορούσε να επιλέξει μια ή και περισσότερες από τις ακόλουθες ιστορίες:

- η μικρασιατική εκστρατεία μέσα από τα μάτια ενός Έλληνα πολεμιστή
- μια πληροφοριακή αφήγηση για τη μικρασιατική εκστρατεία
- η Σμύρνη στις φλόγες: μια σελίδα ημερολογίου ενός παιδιού / μιας μάνας κλπ (η οπτική των Ελλήνων αμάχων)
- η Σμύρνη στις φλόγες: μια σελίδα ημερολογίου ενός Γάλλου ναύτη κλπ (η οπτική των συμμάχων)
- η Σμύρνη στις φλόγες: μια σελίδα ημερολογίου ενός Τούρκου φίλου μιας ελληνικής οικογένειας (η οπτική των άλλων)

Ε) Η ομάδα που διερευνά την ενότητα 39 θα μπορούσε να επιλέξει μια ή και περισσότερες από τις ακόλουθες ιστορίες:

- μια πληροφοριακή αφήγηση για το κίνημα του 1922
- μια πληροφοριακή αφήγηση για το πέρασμα από τη συνθήκη των Σεβρών στη συνθήκη της Λοζάνης (γεγονότα, ανακωχές, συμβάσεις, συνθήκες αλλαγή συνόρων κλπ)
- ένα δημοσιογραφικό ρεπορτάζ για τη Δίκη των εξ
- μια βιογραφική αφήγηση για τον Πλαστήρα

Στ) Η ομάδα που διερευνά την ενότητα 44 θα μπορούσε να επιλέξει μια ή και περισσότερες από τις ακόλουθες ιστορίες:

- ένα δημοσιογραφικό ρεπορτάζ για την αποκατάσταση των προσφύγων

- ο ξεριζωμός μέσα από την οπτική ενός πρόσφυγα
- ένα αντικείμενο αφηγείται: η ιστορία ενός προσφυγικού κειμηλίου
- η εγκατάσταση των προσφύγων μέσα από την οπτική ενός ντόπιου
- ψηφιακή αφήγηση «τι θα γινόταν αν;»: Πώς θα ήταν η Ελλάδα, αν δε γινόταν η ανταλλαγή πληθυσμών;
- μια πληροφοριακή αφήγηση: πρόσφυγες και ρεμπέτικο τραγούδι

Καλό είναι να γίνουν ομαδικές ψηφιακές αφηγήσεις αλλά αν ένας μαθητής ή μία μαθήτρια θέλει να δουλέψει μόνη της επειδή έχει καλή σχέση με τις ΤΠΕ, μπορεί να το κάνει. Κάθε ομάδα κάνει ένα διάγραμμα της ιστορίας της, συζητά ζητήματα όπως:

- Τι γνωρίζουν ήδη για αυτό το θέμα και τι θέλουν ή πρέπει ακόμη να μάθουν;
- Ποιες ιστορικές πηγές μπορούν να αξιοποιήσουν για αυτό το θέμα; Τι άλλο χρειάζονται και πού θα το αναζητήσουν;
- Ποιο είναι το ερώτημα το οποίο θέτει η αφήγησή τους;
- Τι θέλουν να πετύχουν με τη συγκεκριμένη ψηφιακή αφήγηση;
- Ποιο είναι το κατάλληλο ρηματικό πρόσωπο για να αφηγηθούν την ιστορία τους;
- Ποιο το συναισθηματικό περιεχόμενο της ιστορίας τους;
- Ποια οπτική θα υιοθετήσουν; κ.α.

Το στάδιο αυτό δεν απαιτεί ιδιαίτερο χρόνο και είναι πραγματικά πολύ χρήσιμο, καθώς βοηθά τους μαθητές να προσδιορίσουν εξ αρχής κάποιες βασικές παραμέτρους της ιστορίας τους, να τις συζητήσουν με την εκπαιδευτικό και με τους συμμαθητές τους, λειτουργώντας σαν ένα πρώτο ανατροφοδοτικό σκαλοπάτι που διευκολύνει το πέρασμα των μαθητών στη σύνταξη του κειμένου που ακολουθεί. Εάν η εκπαιδευτικός το κρίνει απαραίτητο, μπορεί να υποδείξει σε αυτή τη φάση χρήσιμους υπερσυνδέσμους (βλ. εκπαιδευτικό υλικό) για τη στοχευμένη έρευνα των μαθητών.

#### **4. Προπαραγωγή ψηφιακής ιστορίας (2-4 διδακτικές ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής ή στην τάξη αναλόγως)**

##### **α. Διερεύνηση ιστορικού πλαισίου - συλλογή του κατάλληλου πολυμεσικού υλικού (εργαστήριο πληροφορικής)**

Οι μαθητές διερευνούν σε ομάδες το θέμα τους. Παρατηρούν, συγκρίνουν, αναλύουν και συλλέγουν, με την καθοδήγηση της εκπαιδευτικού όποτε χρειάζεται, ποικίλες ιστορικές πηγές, με έμφαση στις πολυτροπικές. Ανάλογα με τα θέματα που θα επιλεγούν από τις ομάδες, η εκπαιδευτικός μπορεί, εάν κρίνει ότι θα βοηθούσε τους

μαθητές στη διερεύνηση των θεμάτων τους, να προγραμματίσει σε αυτή τη φάση την προβολή και τη συζήτηση αποσπασμάτων μιας κινηματογραφικής ταινίας.

### **β. Σύνταξη κειμένου (στην τάξη)**

Οι μαθητές γράφουν το κείμενο της ψηφιακής τους αφήγησης. Το όριο λέξεων είναι 250 - 350 λέξεις που αντιστοιχούν ιδανικά σε μια ψηφιακή ιστορία μέσης διάρκειας 2-4 λεπτά. Τα γραπτά κείμενα όλων των ομάδων διαβάζονται και σχολιάζονται στον κύκλο. Αυτό είναι το δεύτερο σκαλοπάτι ανατροφοδότησης από τους συμμαθητές και από τον εκπαιδευτικό. Οι μαθητές, εάν χρειάζεται, επανέρχονται στο κείμενό τους, τροποποιώντας το και βελτιώνοντάς το, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις των συμμαθητών τους και της εκπαιδευτικού.

### **γ. Τα εικονογραφημένα σενάρια (στην τάξη) (βλ. παράρτημα).**

Πρόκειται για μια πολύ χρήσιμη πρακτική από το χώρο των κινηματογραφιστών, η οποία εξυπηρετεί τον προσεκτικό σχεδιασμό της ψηφιακής ιστορίας σε δύο διαστάσεις, στον άξονα του χρόνου και στο επίπεδο διάδρασης μεταξύ των διάφορων τρόπων που αξιοποιούνται για τη δημιουργία μιας ψηφιακής ιστορίας (ήχος, εικόνα, μουσική μεταβάσεις, τίτλοι κειμένου κλπ). Το στάδιο του εικονογραφημένου σεναρίου λειτουργεί ως τρίτο ανατροφοδοτικό σκαλοπάτι. Οι μαθητές μοιράζονται με τους συμμαθητές τους τα εικονογραφημένα τους σενάρια, τα οποία σχολιάζονται σε ζευγάρια (peer - review) ή στον κύκλο, δίνοντας στους μαθητές την ευκαιρία να αναστοχαστούν τις επιλογές τους βάσει της συζήτησης με τους συμμαθητές τους και να τα αναπροσαρμόσουν αναλόγως και κατά βούληση.

Η φάση της προπαραγωγής είναι μια από τις πιο δημιουργικές φάσεις στη διαδικασία παραγωγής μιας ψηφιακής ιστορίας. Κατά τη φάση αυτή οι μαθητές δημιουργούν ή συλλέγουν, επεξεργάζονται ψηφιακά και αποθηκεύουν το απαραίτητο για την ψηφιακή αφήγηση πολυμεσικό υλικό, όπως εικόνες, ήχοι, μουσική, video. Στη φάση αυτή είναι πολύ σημαντικό να δοθεί έμφαση στην επιλογή του κατάλληλου πολυμεσικού υλικού για την ιστορική τεκμηρίωση των ψηφιακών ιστοριών. Η καινούρια γνώση μπορεί να αποκτηθεί είτε μέσα από τη συνεργασία με περισσότερο έμπειρους συμμαθητές είτε, όποτε χρειάζεται, με παρεμβάσεις της εκπαιδευτικού, ενώ και το στάδιο αυτό λειτουργεί ως ανατροφοδοτικό σκαλοπάτι στην πορεία εξέλιξης της ψηφιακής αφήγησης.

### **5. Παραγωγή (Production) (2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής)**

Στη φάση αυτή πραγματοποιείται η εγγραφή της φωνητικής αφήγησης και η σύνθεση των επιμέρους στοιχείων με τη βοήθεια του κατάλληλου λογισμικού. Οι μαθητές εισάγουν το πολυμεσικό υλικό που έχουν συλλέξει και το οποίο έχουν επεξεργαστεί και αποθηκεύσει ψηφιακά κατά την προηγούμενη φάση, στο πρόγραμμα επεξεργασίας βίντεο που έχουν επιλέξει. Τοποθετούν τις φωτογραφίες και το βίντεο σε μια λογική σειρά στο χρονολόγιο (timeline) του προγράμματος επεξεργασίας βίντεο και ξεκινούν προβάροντας το κείμενο της αφήγησης που πρόκειται να ηχογραφήσουν, αυξομειώνοντας χονδρικά τη διάρκεια των εικόνων ή των βίντεο που έχουν εισαγάγει. Όταν νιώθουν ότι είναι έτοιμοι, μπορούν να προχωρήσουν στη διαδικασία της φωνητικής εγγραφής. Καθώς οι συμμετέχοντες εγγράφουν ένας ένας και με τη σειρά τις φωνητικές τους αφηγήσεις και η πορεία εξέλιξης της ψηφιακής αφήγησης μοιράζεται στον κύκλο, δίνεται η ευκαιρία για ένα πρόσθετο ανατροφοδοτικό σκαλοπάτι. Μέσα από τη συζήτηση με τους συμμαθητές τους, τις

παρεμβάσεις του εκπαιδευτικού, όποτε απαιτείται, οι μαθητές συνειδητοποιούν τη δύναμη και τον νοηματοδοτικό πλούτο των παραγωγιστικών χαρακτηριστικών που συνοδεύουν τον προφορικό λόγο (παύσεις, επιτονισμός, χροιά, ένταση κλπ).

Εναλλακτικά και για λόγους εξοικονόμησης χρόνου θα μπορούσε να διατεθεί μια διδακτική ώρα για την εκφώνηση όλων των αφηγήσεων στον κύκλο και για την ανατροφοδότηση των μαθητών από τους συμμαθητές τους και την εκπαιδευτικό και η φωνητική εγγραφή να ανατεθεί ως εργασία για το σπίτι.

#### **6. Μεταπαραγωγή (Postproduction)** (1 ώρα στο εργαστήριο πληροφορικής)

Κατά τη φάση αυτή, οι μαθητές προχωρούν στο τελικό φινίρισμα της ψηφιακής αφήγησης. Γίνεται ο τελικός συγχρονισμός των πολυμέσων, το μοντάζ και η μίξη ήχων, προστίθενται εφέ μετάβασης, εφέ κίνησης και εφέ εικόνων και μπαίνουν οι τίτλοι αρχής και τέλους, οι βιβλιογραφικές και δικτυογραφικές αναφορές (credits) σχετικά με το σύνολο του υλικού που έχει αξιοποιηθεί για τη δημιουργία της ψηφιακής ιστορίας (κείμενα, μουσική, εικόνες κλπ). Αυτό είναι και το τελευταίο ανατροφοδοτικό σκαλοπάτι, όπου οι μαθητές καλούνται να ελέγξουν το συγχρονισμό του συνόλου των πολυμέσων, να σκεφτούν την πρόσθετη νοηματοδοτική λειτουργία των εφέ (κίνησης, μετάβασης, εικόνας) που έχουν χρησιμοποιήσει, να ξαναδούν πιο προσεκτικά τα σημασιολογικά φορτία του φόντου, του χρώματος και του τύπου γραμματοσειράς που έχουν επιλέξει στους τίτλους και να συζητήσουν τις ψηφιακές τους αφηγήσεις πλέον ως σύνολο, κάνοντας τις απαραίτητες βελτιώσεις ή τροποποιήσεις. Η φάση αυτή ολοκληρώνεται με την αποθήκευση της ψηφιακής αφήγησης ως έργου (το οποίο επιδέχεται μελλοντική επεξεργασία) και ως ταινίας (δεν επιδέχεται επεξεργασία πλέον, αλλά σώζεται σε μορφή (format) που επιτρέπει το διαμοιρασμό και την αναπαραγωγή και εκτός του περιβάλλοντος επεξεργασίας βίντεο που έχει χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία της ψηφιακής ιστορίας).

#### **7. Αναστοχασμός - Διανομή (Distribution)** (1 - 3 ώρες στην τάξη ή/και στο εργαστήριο πληροφορικής αναλόγως)

Η φάση του αναστοχασμού και της διανομής ισοδυναμεί με την ολοκλήρωση της όλης διαδικασίας, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της προβολής, παρουσίασης και διανομής των ψηφιακών αφηγήσεων. Οι μαθητές καλούνται να παρουσιάσουν τις ολοκληρωμένες ψηφιακές αφηγήσεις τους πρώτα στην τάξη, συνοδεύοντας την προβολή με μια σύντομη εισαγωγική παρουσίαση του σκεπτικού δημιουργίας της συγκεκριμένης ψηφιακής ιστορίας και του ιστορικού πλαισίου. Έτσι, έχουν την ευκαιρία να ασκηθούν και σε δεξιότητες παρουσίασης. Οι υπόλοιποι μαθητές καρτούν σημειώσεις και υποβάλλουν ερωτήματα προς τους συμμαθητές τους. Ο εκπαιδευτικός παρεμβαίνει όποτε κρίνει απαραίτητο, ώστε να κατευθύνει και να τροφοδοτήσει τη συζήτηση γύρω από το θέμα.

Μετά την προβολή όλων των ψηφιακών ιστοριών, οι μαθητές τοποθετούν τις ψηφιακές ιστορίες σε μια ψηφιακή χρονογραμμή, η οποία δημιουργείται από κοινού από όλη την τάξη. Επιχειρείται μια συνολική θεώρηση της ενότητας και των ιστοριών των μαθητών. Οι μαθητές καταθέτουν τις σκέψεις και τις εντυπώσεις τους, συζητούν τα δυνατά και αδύναμα σημεία κάθε ψηφιακής αφήγησης, ψηφίζουν την καλύτερη ψηφιακή ιστορία κατά τη γνώμη τους, αιτιολογώντας με συγκεκριμένες αναφορές την επιλογή τους και στο τέλος ενθαρρύνονται να αναστοχαστούν τη δική τους ψηφιακή ιστορία, αλλά και την όλη εμπειρία δημιουργίας της ψηφιακής ιστορίας τους συνολικά.

Η προβολή των μαθητικών ψηφιακών αφηγήσεων μπορεί να κλείσει εδώ ή, εάν οι μαθητές το επιθυμούν, ο κύκλος της διανομής μπορεί να διευρυνθεί ακόμη

περισσότερο, μέσα από την προβολή στο σχολείο ή ακόμη και το διαδίκτυο (ενσωμάτωση στη σχολική ιστοσελίδα ή σε κάποια πλατφόρμα που έχει δημιουργηθεί ειδικά για το πρόγραμμα).

## **Βιβλιογραφία**

Γκουτσιουκώστα Ζ. (2020). *Η ψηφιακή αφήγηση ως διδακτικό εργαλείο στο μάθημα της λογοτεχνίας* (Διδακτορική Διατριβή). ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη.  
<http://ikee.lib.auth.gr/record/316711/files/GRI-2020-26900.pdf>

Λιαρομάτη Γ. (2019). *Εφαρμογές της Ψηφιακής Αφήγησης στη διδασκαλία της Ιστορίας της Γ' Δημοτικού* (Μεταπτυχιακή Εργασία). ΕΑΠ, Πάτρα.  
[https://apothesis.eap.gr/bitstream/repo/41627/1/501752\\_Λιαρομάτη\\_Γεωργία.pdf](https://apothesis.eap.gr/bitstream/repo/41627/1/501752_Λιαρομάτη_Γεωργία.pdf)

Coleborne, C. & Bliss, E. (2011). Emotions, digital tools and public histories: digital storytelling using Windows Movie Maker in the history tertiary classroom, *History Compass*, vol. 9, no. 9, 6, pp. 74–685.

Dilek, D. (2009). The reconstruction of the past through images: an iconographic analysis on the historical imagination usage skills of primary school pupils, *Educational Sciences: Theory & Practice*, vol. 9, no. 2, pp. 665–689.  
Ανακτήθηκε από: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ847774.pdf>

Duraisingh, L. D. & Mansilla, V. B. (2007) 'Interdisciplinary forays within the history classroom: how the visual arts can enhance (or hinder) historical understanding', *Teaching History*, vol. 129, pp. 22–30.  
Ανακτήθηκε από: <https://www.history.org.uk/secondary/resource/2433/interdisciplinary-forays-within-the-history-classr>

Hildebrandt, K., et al., (2016) Digital storytelling for historical understanding: treaty education for reconciliation, *Journal of Social Science Education*, vol. 15, no. 1, pp. 17–26.

Fines, J. (2002) 'Imagination in history teaching', *International Journal of Historical Learning, Teaching and Research*, vol. 2, no. 2, pp. 63–77.  
Ανακτήθηκε από: [https://www.history.org.uk/files/download/9230/1319459477/IJHLTR\\_2.2.pdf](https://www.history.org.uk/files/download/9230/1319459477/IJHLTR_2.2.pdf)

Penalba et al., (2020) Digital storytelling: a tool for promoting historical understanding among college students, *Research in Learning Technology*, vol. 28.

Rizvic, S., et al., (2019). Interactive digital storytelling: bringing cultural heritage in a classroom, *Journal of Computers in Education*, vol. 6, no. 1, pp. 143–166.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

### A. Παραδείγματα ψηφιακών αφηγήσεων

Μαθητικές δημιουργίες στο πλαίσιο του διαγωνισμού της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης “Η ιστορία σου είναι η ιστορία της πόλης σου”

<http://photodentro.edu.gr/icreate/simplesearch?newQuery=yes#q1=/q2=/q3=/q4=/q5=/sb=0/rd=DESC/rp=10/st=/rq=/rqc=/q6=/q7=/q8=/q11=/q9=/q10=/q13=51,65,50,66,131./ageFrom=/ageTo=/q12=>

Με αφορμή το ποίημα του Κ. Π. Καβάφη, «Τείχη:

<https://youtu.be/xfiTO7D9jB0>

Από το Κέντρο Ψηφιακής Αφήγησης του πανεπιστημίου του Χιούστον μερικές για το μάθημα της Ιστορίας:

[https://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view\\_story.cfm?vid=483&categoryid=16&d\\_title=History](https://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view_story.cfm?vid=483&categoryid=16&d_title=History)

[https://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view\\_story.cfm?vid=304&categoryid=16&d\\_title=History](https://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view_story.cfm?vid=304&categoryid=16&d_title=History)

[https://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view\\_story.cfm?vid=303&categoryid=16&d\\_title=History](https://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view_story.cfm?vid=303&categoryid=16&d_title=History)

Εδώ θα προστεθούν και μερικές δικές μας από την πλατφόρμα του προγράμματος που φτιάχνεται.

### B. Κλίμακα κριτηρίων αξιολόγησης της ψηφιακής αφήγησης

Επιμέρους Παράμετροι	Εξαιρετική	Καλή	Ικανοποιητική	Χρειάζεται βελτίωση
<b>Σκοπός, Οικονομία &amp; Οργάνωση</b>	Ο στόχος είναι σαφής από την αρχή και η οργάνωση της ψηφιακής ιστορίας είναι φανερά εστιασμένη σ' αυτόν.	Ο στόχος είναι σαφής από την αρχή και η οργάνωση της ψηφιακής ιστορίας είναι εστιασμένη σ' αυτόν στο μεγαλύτερο της μέρος.	Κάποια σημεία της ψηφιακής ιστορίας φαίνεται να ξεφεύγουν από το στόχο και η δομή παρουσιάζει προβλήματα, παρ' όλα αυτά υπάρχει στόχος.	Είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς το στόχο της ψηφιακής ιστορίας. Δεν υπάρχει καμία οργάνωση.

<p><b>Πρόκληση ενδιαφέροντος</b></p>	<p>Προκαλεί την έκπληξη και εγείρει έντονο ενδιαφέρον στον αποδέκτη, κινητοποιώντας το στοχασμό και τον προβληματισμό του.</p>	<p>Ενεργοποιεί ερωτήματα και κινητοποιεί αρκετά το ενδιαφέρον του αποδέκτη.</p>	<p>Ενεργοποιεί κάποια ερωτήματα και ενδιαφέρον στον αποδέκτη, αλλά η απάντησή τους είναι προβλέψιμη.</p>	<p>Δεν προκαλεί κανένα ενδιαφέρον στον αποδέκτη.</p>
<p><b>Σύνδεση περιεχομένου με το Πρόγραμμα Ανάγνωσης</b></p>	<p>Ο μαθητής νοηματοδοτεί το λογοτεχνικό βιβλίο που έχει μελετηθεί εμβαθύνοντας στο κείμενο, καταθέτοντας την προσωπική του άποψη και αξιοποιώντας το ιστορικό πλαίσιο του βιβλίου (ιστορικά και πολιτισμικά στοιχεία της εποχής που περιγράφεται) ή στοιχεία αφηγηματολογίας (τύποι αφηγητή και εστίασης, αφηγηματικοί τρόποι, πλοκή, τύποι χαρακτήρων και τρόπος παρουσίασης κ.τ.λ.) ή περικειμενικά στοιχεία (οπισθόφυλλο, τίτλος, εικόνα εξωφύλλου, προσωπικότητα συγγραφέα)</p>	<p>Ο μαθητής νοηματοδοτεί το λογοτεχνικό βιβλίο που έχει μελετηθεί εμβαθύνοντας στο κείμενο και καταθέτοντας την προσωπική του άποψη.</p>	<p>Υπάρχει σαφής σύνδεση με το λογοτεχνικό βιβλίο και προσπάθεια νοηματοδότησης του από το μαθητή, χωρίς όμως ιδιαίτερη εμβάθυνση.</p>	<p>Δεν υπάρχει σαφής σύνδεση με το λογοτεχνικό βιβλίο που έχει μελετηθεί είτε ο μαθητής μένει απλώς σε μια περιληπτική απόδοση του περιεχομένου. Ακόμα κι όταν υπάρχει προσπάθεια νοηματοδότησης εντοπίζονται παρανοήσεις.</p>
<p><b>Χρήση Γλώσσας</b></p>	<p>Εξαιρετική γλωσσική ευχέρεια, πλούσιο λεξιλόγιο, γλωσσικό αισθητήριο.</p>	<p>Η χρήση της γλώσσας είναι σωστή. Η έκφραση είναι στρωτή. Καλό λεξιλόγιο.</p>	<p>Η χρήση της γλώσσας ως επί το πλείστον είναι σωστή, υπάρχουν όμως κάποια λάθη. Ικανοποιητικό λεξιλόγιο.</p>	<p>Κακή χρήση γλώσσας. Εκφραστικά, ορθογραφικά και γραμματικοσυντακτικά λάθη. Φτωχό λεξιλόγιο.</p>



<p><b>Καθαρότητα και ρυθμός αφήγησης</b></p>	<p>Η αφήγηση ακούγεται καθαρά σε όλη την ψηφιακή ιστορία. Υπάρχει ρυθμός, κατάλληλες παύσεις και κατάλληλος χρωματισμός της φωνής που αναδεικνύουν την ιστορία και αγγίζουν τον αποδέκτη.</p>	<p>Η αφήγηση ακούγεται καθαρά σε όλη την ψηφιακή ιστορία. Υπάρχει προσπάθεια για ρυθμό, αλλά οι παύσεις και ο χρωματισμός της φωνής δεν είναι πάντα κατάλληλα και δεν συμβαδίζουν απόλυτα με την ιστορία.</p>	<p>Η αφήγηση ακούγεται καθαρά στο μεγαλύτερο μέρος της ψηφιακής ιστορίας. Υπάρχει κάποιος ρυθμός και χρωματισμός της φωνής, αλλά στο μεγαλύτερο μέρος η αφήγηση είναι μονότονη.</p>	<p>Η αφήγηση δεν ακούγεται καθαρά. Δεν υπάρχει ρυθμός, ούτε κατάλληλος χρωματισμός της φωνής.</p>
<p><b>Μουσική επένδυση</b></p>	<p>Εύστοχη επιλογή μουσικής επένδυσης. Η μουσική συμπληρώνει κατάλληλα και νοηματοδοτεί την ιστορία. Είναι απόλυτα συντονισμένη με το κείμενο, αγγίζοντας τον αποδέκτη.</p>	<p>Εύστοχη επιλογή μουσικής επένδυσης. Η μουσική συμπληρώνει κατάλληλα και νοηματοδοτεί την ιστορία.</p>	<p>Ατυχής επιλογή μουσικής επένδυση. Η μουσική δεν αποσυντονίζει τον αποδέκτη, αλλά δεν προσθέτει και τίποτα στην ιστορία.</p>	<p>Εντελώς ακατάλληλη επιλογή μουσικής. Η μουσική δεν έχει καμία σχέση με την ψηφιακή ιστορία ή αποσυντονίζει τον αποδέκτη. (Είναι πολύ δυνατά, υπερκαλύπτει την αφήγηση κ.τ.λ.)</p>
<p><b>Επιλογή εικόνων</b></p>	<p>Καθαρές και υψηλής ανάλυσης εικόνες. Οι εικόνες συμπληρώνουν κατάλληλα την ιστορία και δημιουργούν ατμόσφαιρα. Φαίνεται να υπάρχει κατανόηση της γραμματικής της εικόνας. Κάποιες εικόνες έχουν συμβολική, μεταφορική διάσταση.</p>	<p>Καθαρές και υψηλής ανάλυσης εικόνες. Οι εικόνες νοηματοδοτούν και συμπληρώνουν κατάλληλα την ιστορία και δημιουργούν ατμόσφαιρα.</p>	<p>Καθαρές και υψηλής ανάλυσης εικόνες. Οι εικόνες συνδυάζονται με την ιστορία, σε ορισμένα σημεία, όμως, δεν συντονίζονται απόλυτα με το κείμενο. Είναι ετερόκλητες και αταίριαστες μεταξύ τους.</p>	<p>Οι εικόνες που έχουν επιλεγεί δεν είναι καθαρές, είναι χαμηλής ανάλυσης και δεν συνδυάζονται με την ιστορία.</p>

<b>Μεταβάσεις - Μοντάζ</b>	Η χρήση των μεταβάσεων και των γωνιών λήψεως των εικόνων, νοηματοδοτεί το κείμενο, δημιουργεί ατμόσφαιρα και υποδεικνύει σαφή κατανόηση της γραμματικής της εικόνας.	Ο μαθητής χρησιμοποιεί κατάλληλες μεταβάσεις και κατάλληλες γωνίες λήψης εικόνων προκειμένου να νοηματοδοτήσει το κείμενο.	Ο μαθητής χρησιμοποιεί στο μεγαλύτερο μέρος της ψηφιακής ιστορίας κατάλληλες μεταβάσεις, υπάρχουν ωστόσο και αρκετές οι οποίες δε φαίνεται να εξυπηρετούν το γενικότερο αποτέλεσμα.	Ο μαθητής δεν χρησιμοποιεί καθόλου μεταβάσεις ή τις χρησιμοποιεί τυχαία και αλόγιστα, με αποτέλεσμα να αποσυντονίζει τελείως το δέκτη.
<b>Πρωτοτυπία</b>	Δύο τουλάχιστον από τα μέρη της ψηφιακής ιστορίας (κείμενο, εικόνες, μουσική) είναι πρωτότυπα.	Το κείμενο είναι πρωτότυπο και η οργάνωση των εικόνων και της μουσικής, αν και τα ίδια δεν είναι πρωτότυπα, εμφανίζει μια πρωτοτυπία.	Η ψηφιακή ιστορία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε σκέψεις, ιδέες και εικόνες άλλων.	Καμία πρωτοτυπία ή καινοτομία. Η ψηφιακή ιστορία είναι ένα συμπίλημα σκέψεων, ιδεών και εικόνων άλλων.
<b>Αναφορές</b>	Οι τίτλοι τέλους περιλαμβάνουν αναλυτικές αναφορές για το σύνολο του υλικού που αξιοποιήθηκε για τη δημιουργία της ψηφιακής ιστορίας.	Υπάρχουν τίτλοι τέλους και αναφορές για το μεγαλύτερο μέρος του υλικού που έχει αξιοποιηθεί για την ψηφιακή ιστορία.	Υπάρχουν τίτλοι τέλους και αναφορές, αλλά παρουσιάζουν προβλήματα. (εσφαλμένες, ελλιπείς αναφορές κ.τ.λ.)	Δεν υπάρχουν καθόλου αναφορές, ούτε τίτλοι τέλους.

## Γ. Εικονογραφημένο σενάριο (Storyboard)

### Storyboard template

Planning the filming of the promotional film



---

---

---



---

---

---



---

---

---



---

---

---



---

---

---



---

---

---